

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Om Begrebet Ironi

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon; Finn Hauberg Mortensen, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 1997 , s. I. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-bi-txt-shoot-iddaa2aef6-213e-4064-8f5b-8de35f1f6015.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 1

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Ligesom et System har en tilsyneladende Mulighed af at lade ethvert Moment blive et Udgangspunkt, men denne Mulighed dog aldrig bliver til Virkelighed, fordi ethvert Moment væsentlig bestemmes ad intra, fastholdes og bæres af Systemets egen Samvittighed¹ – saaledes har virkeligen enhver Anskuelse, og fortrinsviis en religieus Anskuelse, et bestemt udvortes Udgangspunkt, et Positivt, der i Forhold til det Particulære viser sig som den høiere Causalitet, i Forhold til det Deriverede viser sig som det Ursprüngliche. Individet stræber nemlig stedse fra Referatet og igjennem Referatet tilbage til den beskuende Hvile, som kun Personlighed giver, til den tillidsfulde Hengivelse, som er Personligheds og Sympathis hemmelighedsfulde Reciprocitet. At nu en saadan primitiv Personlighed, en saadan Personlighedens status absolutus ligeoverfor Slægtens status constructus, kun er givet og kun kan gives eengang, derom behøver jeg vel blot at erindre. Men at Analogien dertil, Historiens gjentagne Tilløb til dette uendelige Spring, ogsaa har sin Sandhed, maa man ikke overse. En saadan Personlighed, en saadan *umiddelbar Ihænde* af det Guddommelige, *saar nu Platos Socrates*. En saadan oprindelig Personligheds væsentlige Virkning paa og Forhold til Slægten fuldbyrder sig deels i en Meddelen af Liv og Aand, (naar Christus blæser paa Disciplene og siger: annammer den Hellig-Aand,) deels i en Friggjøren af Individets bundne Kræfter, (naar Christus siger til den Værkbrudne: stat op og gaa,) eller rettere, den fuldbyrder sig i begge Dele paa eengang. Analogien hertil kan altsaa være dobbelt, enten positiv ∴: befrugtende, eller negativ ∴: forhjælpende det paralytiske, det i sig forflygtigede Individ til den oprindelige Spændstighed, blot fredende og iagttagende lade det saaledes styrkede Individ besinde sig paa sig selv². Men i begge Analogier bliver Forholdet til en saadan Personlighed for den secundære et ikke blot impulserende men daterende, et Individet selv uforklarligt Kildespring til et evigt Liv. Vi kunne sige, enten er det Ordet, der skaber, eller Tausheden, der føder og avler Individet. Grunden, hvorfor jeg har anført disse to Analogier, er maaskee i dette Øieblik endnu ikke Læseren indlysende, men jeg haaber, at den skal senere blive det. At Plato har seet Eenheden af disse to Momenter i Socrates, eller rettere, at Plato i Socrates har anskueliggjort Eenheden af dem, kan man ikke nægte; at en anden Opfattelse, der i den Omstændighed, at Socrates' Moder Phænareta var Gjordemoder, har seet en billedlig Betegnelse af Socrates' forløsende Virksomhed, har fremhævet den anden Side af Analogien, veed Enhver.

-
1. I Systemet faaer derfor ethvert enkelt Moment en anden Betydning end udenfor Systemet; dette har saa at sige aliud in lingua promptum, aliud pectore clausum.
(tilbage)
  2. At ogsaa dette Personlighedens Forhold er et Kjærlighedsforhold, ja at det ret egentlig erindrer om den Species deraf, der hos Plato altid tillægges Socrates: »Pæderasti,« naturligviis med Hensyn til den første Ungdoms Opvaagnen af Barndommens Slumren og Besindelse paa sig selv, at det giver et ikke uheldigt Vink om den Forkjærlighed, hvormed Socrates opfattede og ret gottede sig over sine Disciples Smaa-Svagheder, vil man vist give mig Ret i. I *Symposiet* (Heise Pag. 21) hedder det derfor: Disse elske ikke Drengene, men kun dem, hos hvilke Aands-Udviklingen er begyndt, hvilket pleier at skee i den første Ynglingsalder.
(tilbage)